

Rapportage visitatie

Omgevingsdienst De Vallei

8 en 9 november 2022

Inhoud

Inleiding.....	3
Conclusies en Aanbevelingen	5
Bevindingen per aandachtsgebied van het Visitatiekader	7
A. Kwaliteitsankers wet- en regelgeving.....	7
A1 Kwaliteitscriteria 2.2 of opvolgers.....	7
A2 Regionale risicoanalyse	7
A3 Uniform Regionaal VTH-Beleidskader (artikel 7.2 Bor)	7
A4 LHS.....	8
A5 BBT en LRSO	8
A6 Actualisatieprogramma vergunningen bedrijven.....	8
A7 BTP	8
B. Ontwikkelkracht en innovatieruimte.....	9
B1 Ontwikkelkracht en innovatieruimte.....	9
B2 Financiële middelen voor ontwikkeling en innovatie	9
B3 Investeren in informatiemanagement en digitalisering	9
B8 Aanbevelingen Adviescommissie VTH.....	10
C. Ketensamenwerking en Strafrecht	11
C1 Strafrechtelijke handhaving.....	11
C2 Samenspel strafrecht omgevingsdienst/OM/Politie/RIEC.....	11
C3 Samenwerking met veiligheidsregio, waterschap en overige handhavingspartners.....	11
C4 Ketentoezicht	11
D. Onafhankelijkheid	12
D1 Mandatering.....	12
D3 Aandachtsbedrijvenlijst.....	12
D4 Balans tussen onafhankelijkheid en nabijheid	12
E. Prioritering en Uitvoeringsprogramma's	13
F. Governance.....	13

Inleiding

Het versterken van het VTH-stelsel wordt de komende jaren vormgegeven in het interbestuurlijk programma (IBP) Versterking VTH-stelsel. Dit programma is opgesteld naar aanleiding van het rapport en de adviezen van de commissie Van Aartsen *'Om de leefomgeving, Omgevingsdiensten als gangmaker voor het bestuur'*.

Als onderdeel van het IBP heeft Omgevingsdienst NL (ODNL) het initiatief genomen om een methodiek voor visitatie van omgevingsdiensten op te zetten. Het kader dat voor deze visitatie als leidraad is gebruikt, is ontwikkeld met ondersteuning van Twynstra Gudde en SPPS. De programmadoelen met betrekking tot visitatie zijn opgenomen onder pijler 6: Monitoring kwaliteit milieutoezicht. Het doel van de visitatie is om inzicht te krijgen in de kwaliteit van de omgevingsdiensten en zelf verantwoordelijkheid te nemen om de kwaliteit waar nodig te verbeteren. Een viertal omgevingsdiensten is bereid gevonden om de ontwikkelde methodiek te piloten. Na deze vier pilots zal de methodiek worden geëvalueerd. De vier omgevingsdiensten stellen een zelfevaluatie op aan de hand van het door ODNL ontwikkelde visitatiekader.

De visitatie bij Omgevingsdienst De Vallei (ODDV) is uitgevoerd door een visitatiecommissie bestaande uit de volgende leden:

- Ruud Stassen, extern voorzitter (INK)
- André Mutter, lid (directeur Omgevingsdienst Midden Holland)
- Ronald Visser, lid (directeur Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid)
- Natasja Litjens-Zweckhorst, lid (kwaliteitsadviseur Omgevingsdienst Haaglanden)
- Annet Busweiler, secretaris (directiesecretaris Omgevingsdienst Groningen)
- Marco Holsappel, secretaris (manager AbelTalent).

Op 13 oktober heeft ODDV een zelfevaluatie aangeleverd aan de visitatiecommissie. De uitkomst van de beoordeling van de zelfevaluatie door de visitatiecommissie was dat deze voldoende basis biedt om het visitatiebezoek verder voor te kunnen bereiden. Er is dan ook geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een No-Go af te geven.

Op 8 en 9 november 2022 heeft een visitatiecommissie van ODNL een tweedaags bezoek gebracht aan ODDV. Tijdens deze twee dagen heeft de commissie openhartige gesprekken kunnen voeren met bestuur, directie, management en medewerkers van de ODDV.

Er zijn interviews gehouden met personen in de volgende rollen (aantal):

- Bestuurder (2)
- BOA (1)
- Controller (1)
- Directeur (1)
- HR business partner (1)
- Informatiemanager (1)
- Jurist (2)
- Kwaliteitsadviseur (1)
- Manager Ontwikkeling en Bedrijfsvoering (1)
- Managers VTH (3)

- Opdrachtgevers (2)
- Projectregisseur (1)
- Specialist (1)
- Toezichthouder (2)
- Vergunningverlener (4).

Op basis van de zelfevaluatie en het visitatiebezoek heeft de commissie zich een beeld gevormd van de omgevingsdienst en zijn relatie met bestuur en partners. In deze rapportage wordt dit beeld eerst samengevat in conclusies en aanbevelingen. Vervolgens wordt een beknopte beschrijving gegeven aan de hand van de thema's van het visitiekader.

Conclusies en Aanbevelingen

De commissie concludeert het volgende:

- **Betrokkenheid en trots**

Bij alle betrokkenen van bestuur tot basis van de organisatie heerst een gevoel van trots op de ODDV en wat de organisatie de afgelopen jaren heeft bereikt en neergezet. Daarnaast kwam in de gesprekken de open en directe cultuur veelvuldig aan de orde.

- **Basis van ruimte en vertrouwen**

Vanuit diverse gesprekken blijkt een stevige basis van vertrouwen en ruimte voor iedereen om zijn/haar werk te kunnen doen en op basis van professionaliteit daaraan invulling te kunnen geven. Er is ruimte voor ontwikkeling. Dus niet alleen voor de uitvoering van taken, maar ook voor het verbeteren en vernieuwen ervan. De medewerkers hebben de ruimte om zich te specialiseren, hun kennis te verdiepen en om opleidingen te volgen.

- **Bewustzijn van het belang van data en sturen op data**

Er bestaat een breed bewustzijn in de organisatie van het belang van goede data en van de mogelijkheden die deze data bieden om de organisatie te sturen. Goed voorbeeld daarvan is de ontwikkeling en het gebruik van het risicomodel binnen het toezicht.

- **Gelders stelsel rendeert**

Door het organiseren van het Gelders Stelsel is op een creatieve, verantwoorde manier met beperkte middelen geborgd dat een breed taakpakket ter beschikking is gekomen voor de deelnemende gemeenten en provincie en tevens nabijheid is gerealiseerd. Het is een bijzondere prestatie van bestuurlijk en ambtelijk samenspel dat dit tot stand is gekomen. Aandachtspunt hierbij is wel hoe dit stelsel zich houdt in veranderende omstandigheden.

De commissie doet de volgende aanbevelingen:

- **Het organiseren van toekomstbestendigheid verdient structurele aandacht.**
Er is veel aandacht in de organisatie voor het presteren in het nu maar er moet ook aandacht zijn voor de voorbereiding op de toekomst. Daar zullen meer structurele aandacht en middelen voor beschikbaar moeten komen. De commissie vraagt zich af of de ontwikkelkracht (financieel en personeel) voldoende geborgd is wanneer de discussie over de koers van de organisatie wordt gestart.

Ook ten aanzien van het Gelders Stelsel is aandacht voor toekomstbestendigheid nodig. Het stelsel is in beweging. Er doemen nieuwe taken op. Er doen zich personele wisselingen voor in de kring van direct betrokkenen, hetgeen andere perspectieven op de samenwerking kan opleveren. Het stelsel staat onder druk en dat is een risicofactor voor de organisatie. Het verdient aanbeveling -voor zover dat al niet gebeurt- om onder de deelnemers een dialoog aan te gaan over de toekomst van het Gelders Stelsel. De ontwikkelingen in de taken en de opvattingen over gewenste robuustheid van omgevingsdiensten zouden daarbij aan de orde moeten komen.

- **Outputfinanciering herijken**
De ODDV voert haar taken uit op basis van outputfinanciering. Outputsturing alleen biedt op dit moment onvoldoende ruimte om de ontwikkeling van de organisatie te ondersteunen. Er zijn incidentele middelen beschikbaar maar het beeld wat met die middelen (structureel) gedaan moet worden moet nog worden aangescherpt. Dat hangt ook samen met het gesprek over de koers van de organisatie.
- **Koers herijken met alle belanghebbenden**
De discussie over de koers van de organisatie zal met zowel de organisatie als het bestuur, de ambtelijke afvaardiging (opdrachtgevers) van de deelnemende gemeenten en de provincie gevoerd moeten worden. Het voornemen is er om dat te doen en de eerste aanzet van de nieuwe koers is gegeven. De commissie ondersteunt het voornemen, en hecht daar ook veel belang aan, om ook de deelnemers en (keten)partners te betrekken in dit gesprek. Wanneer de uitgangspunten helder zijn moeten ze dusdanig neergezet worden dat ze richtinggevend zijn voor de contacten op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau. Door de discussie over de koers kan de bestuurlijke en ambtelijke visie op de ontwikkeling van de ODDV naar elkaar toe worden getrokken.
- **Personele kwetsbaarheid verminderen**
De organisatie heeft een kwetsbaarheid en afhankelijkheid van een beperkt aantal sleutelfiguren. Dat is begrijpelijk voor een organisatie met de omvang van de ODDV. Maar een aantal ontwikkelingen en initiatieven hangen aan personen en zijn niet organisatorisch geborgd. Specifiek is de aanbeveling om het management door te ontwikkelen om die kwetsbaarheid te verminderen. De aansturing van de organisatie moet minder afhankelijk worden van een zeer beperkt aantal individuen. Zoek, gebruikmakend van de ruimte en het onderlinge vertrouwen dat er is in de organisatie,

Bevindingen per aandachtsgebied van het Visitatiekader

A. Kwaliteitsankers wet- en regelgeving

A1 Kwaliteitscriteria 2.2 of opvolgers

De ODDV voldoet op bijna alle onderdelen aan de Kwaliteitscriteria (KC). Er is een systeem ontwikkeld om opleiding en ervaring te monitoren en capaciteit te bepalen. Door middel van de zogenaamde Robuustheidsmonitor houdt de dienst bij in hoeverre zij voldoet en blijft voldoen aan de KC. Er is sprake van kwetsbare onderdelen, waarbij door verloop van een enkeling niet meer wordt voldaan aan de criteria. Deze kwetsbare onderdelen worden in het MT gemonitord, op aangeven van HR. Op onderdelen waar de dienst niet voldoet (3 van de 22) zijn maatregelen getroffen of wordt de samenwerking in het Gelders Stelsel gezocht om voldoende robuust te zijn.

A2 Regionale risicoanalyse

De ODDV houdt risicogericht toezicht op basis van milieurelevantie en naleefgedrag. Deze risicoanalyse wordt jaarlijks gedaan op schaal van het werkingsgebied van de dienst. De uitkomsten worden vertaald naar het uitvoeringsprogramma. In 2021 is de ODDV gestart met het ontwikkelen van een eigen risicomodel voor milieutoezicht. Dit model is goed geïntegreerd in de dagelijkse praktijk van de toezichthouders. De ontwikkeling van dit instrument is een voorbeeld van de ontwikkelkracht van de ODDV op het gebied van ICT en datasturing. Opvallend is wel dat de ontwikkeling van het model op één persoon hangt, hetgeen erg kwetsbaar is.

Het bouw- en RO-toezicht is ook risicogericht maar niet op basis van een analyse. Hier spelen bouwtype en bevindingen tijdens het toezicht een rol in de aard en frequentie van het toezicht. Voor het onderdeel bodemtoezicht is een risicoanalyse nog in ontwikkeling. Aan een regionale risicoanalyse wordt gewerkt.

A3 Uniform Regionaal VTH-Beleidskader (artikel 7.2 Bor)

In de regio Gelderland bestaat sinds 2016 een regionaal VTH-beleid. Na de invoering van de Omgevingswet wordt dit beleid geactualiseerd. Binnen de regio wordt gewerkt aan een meer uniform sanctioneringsbeleid. De lokale verschillen hebben een negatief effect op een 'gelijk speelveld'. De prioriteiten uit het VTH-beleid vormen de basis voor de jaarlijkse uitvoeringsplannen. De uitvoering wordt gemonitord op uitvoeringsnormen, output en vastgestelde kpi's waarover jaarlijks drie keer wordt gerapporteerd aan het bestuur.

A4 LHS

De ODDV heeft de LHS geïmplementeerd in de toezicht- en handhavingsprocessen. De dienst heeft 2 BOA's die samen 0,6 fte tijd beschikbaar hebben voor handhaving. De registratie van de LHS-codes is niet altijd consequent, er zijn verschillen zichtbaar tussen collega's binnen dezelfde branche hoe vaak de LHS-code wordt ingevuld die de inzet van een BOA rechtvaardigt. Hierdoor worden er wellicht te weinig strafwaardige zaken gesignaleerd. Voorts bestaat er nog een verschil in uitvoering van de LHS tussen milieutoezicht en bouwtoezicht. In het laatste geval wordt de LHS niet altijd gevolgd. Op basis van de interventiematrix wordt de passende interventie bepaald (dit maakt een goede registratie dus cruciaal). Een eventuele strafrechtelijke interventie wordt vastgelegd in een apart systeem (BRS). De afwijkingen van de LHS worden gemonitord.

A5 BBT en LRSO

De ODDV hanteert de landelijke normen van BBT en gebruikt LRSO-teksten bij vergunningverlening. Bij met name veehouderij en dierenverblijven gaat de ODDV verder dan BBT o.b.v. het Interimbeleid Vergunningverlening Veehouderij i.k.v. Leefmilieu. Bij vergunningverlening aan veehouderijen worden eigen uniforme teksten gebruikt die zijn getoetst aan de LRSO-teksten.

A6 Actualisatieprogramma vergunningen bedrijven

Uitgangspunt is een gestructureerde en risicogerichte actualisatie van het vergunningenbestand. In 2019 is incidenteel budget beschikbaar gesteld om een inhaalslag te maken. Met de (huidige) krapte op de arbeidsmarkt is er echter onvoldoende gekwalificeerd personeel om het actualisatieprogramma op niveau te houden. In de praktijk krijgen andere werkzaamheden vaak de prioriteit. Met de komst van de Omgevingswet komen meer vergunningplichtige bedrijven in het pakket van ODDV en zullen die capaciteitsproblemen alleen maar toenemen. Op regioniveau wordt samenwerking gezocht om het actualisatieprogramma aan te pakken.

A7 BTP

Alle deelnemers van de GR ODDV hebben het basistakenpakket voor omgevingsdiensten gemandateerd aan de ODDV.

Op gebied van indirecte lozingen wordt altijd overlegd en advies gevraagd bij de betreffende gemeente of Waterschap. Hier ligt een aantal vastgelegde werkafspraken onder.

B. Ontwikkelkracht en innovatieruimte

B1 Ontwikkelkracht en innovatieruimte

De ODDV ziet zich gesteld voor diverse uitdagingen als gevolg van wettelijke en maatschappelijke ontwikkelingen en de positie van de dienst zelf. De dienst heeft zelf helder voor ogen wat er nodig is om op die ontwikkelingen te anticiperen. Door de versterking van de staf is er meer ruimte ontstaan voor ontwikkeling en innovatie. Het beeld is echter wel dat de ontwikkelkracht voor het continu verbeteren sterk afhankelijk is van enkele individuen op sleutelposities. Daarmee blijft het kwetsbaar. Op het uitvoerende niveau ervaren medewerkers dat ze van het management de ruimte krijgen voor innovatie, tegelijkertijd ervaren zij ook dat een gebrek aan tijd en de hoge werkdruk vaak een belemmering vormt voor innovatie en ontwikkeling.

B2 Financiële middelen voor ontwikkeling en innovatie

De ODDV heeft een aantal structurele en incidentele budgetten voor ontwikkeling en innovatie tot zijn beschikking. Naar het oordeel van de dienst zelf zijn deze voldoende om de voorliggende opgaven op te pakken. Naar het oordeel van de visitatiecommissie zijn de ter beschikking gestelde budgetten niet hoog, maar de commissie constateert dat daarnaast ook (tijdelijke) formatie ter beschikking is gesteld. Vraag is of dit voldoende structureel is.

Indien de omvang van de ter beschikking gestelde budgetten mede is ingegeven door de beschikbaarheid van personele capaciteit om die budgetten te besteden, vormt dit gelet op de toekomst een punt van aandacht.

Van het incidentele ontwikkelbudget dat ter beschikking is gesteld om de toezichtcapaciteit uit te breiden en om enkele complexe projecten uit te voeren, zou de dienst graag zien dat dit structureel onderdeel van de begroting wordt.

Ten aanzien van de wijze van financiering van de dienst (outputfinanciering) heeft dit de dienst aanvankelijk geholpen om de interne sturing op orde te krijgen, maar wordt dit inmiddels als knellend ervaren. Naar het oordeel van de dienst en de visitatiecommissie is de outputfinanciering bij ODDV te ver doorgevoerd, hetgeen een te grote focus op het draaien van productie in de hand werkt en onvoldoende ruimte biedt om een kwaliteitsslag te maken met de dienst. Het verdient aanbeveling de grondslag voor financiering te evalueren, waarbij ook hybride vormen van input- en outputsturing overwogen kunnen worden.

B3 Investeren in informatiemanagement en digitalisering

Er bestaat een breed bewustzijn in de organisatie van het belang van goede data. De dienst heeft duidelijk affiniteit met het baseren van beleid op goede data, de kwaliteit van de informatie voorzien is hoog. De uitdagingen op gebied van informatiemanagement en digitalisering liggen voor de ODDV vooral op het vlak van informatie- en risicogestuurd werken. Er is regionale samenwerking in systemen (I-Go) om de datakwaliteit te borgen. Echter de consistente en consequente invoer van data blijft aandacht vragen. Het beschikbare budget is voldoende om de ontwikkeling bij te houden en te doen wat nodig is voor eigen bedrijfsvoering en uitvoering van jaarprogramma's.

B4 Ruimte voor landelijke inhoudelijke afstemming

Met name op een aantal technisch-inhoudelijke thema's zou de ODDV landelijke afstemming willen hebben. De ODNL is een goed platform voor de ODDV om die afstemming te zoeken of informatie te halen. Er is onvoldoende capaciteit om af te stemmen of actief te participeren, en hierin moeten keuzes worden gemaakt. Het gesprek over voldoende capaciteit voor ontwikkeling en afstemming wordt wel gevoerd met de deelnemers, zowel ambtelijk als bestuurlijk.

B5 Ruimte voor kennisontwikkeling en deskundigheidsbevordering van het personeel

Met een opleidingsbudget van 2% van de loonsom zijn er naar het oordeel van de dienst voldoende middelen voor kennisontwikkeling en deskundigheidsbevordering. Het verdient aanbeveling om na te gaan of met dit budget hoofdzakelijk wordt voorzien in basisopleidingen, of dat ook opleidingen gericht op toekomstige ontwikkelingen uit dit budget kunnen worden gefinancierd.

De beschikbare personele capaciteit vormt een struikelpunt, door hoge werkdruk is er minder ruimte voor ontwikkeling. De voorbereiding op de Omgevingswet is op peil, het uitstel van de invoering leidt wel tot terughoudendheid bij het volgen van trainingen.

B6 Betrokkenheid bij- en voorbereid zijn op wijzigingen in wet- en regelgeving

De ODDV speelt een actieve rol bij de voorbereiding van de VTH-taken onder de Omgevingswet. Ze vervult daarin ook een adviesrol richting gemeenten, waarbij ook eventuele knelpunten aangegeven worden.

B7 Outcome-gerichte sturing

De ontwikkeling naar outcome-sturing is ingezet. In afstemming met de opdrachtgevers is een set kritische prestatie indicatoren (kpi's) vastgesteld voor het risicogerichte toezicht. Hierover wordt ook gerapporteerd. Op basis van die ervaring moet het hele BTP outcome-gericht geprogrammeerd gaan worden. Uit de gesprekken die met de dienst zijn gevoerd blijkt een duidelijke ambitie om meer op outcome en op data te gaan sturen (denk bijvoorbeeld aan naleefgedrag), mede ingegeven door de wens om voorbij outputsturing en de perverse prikkel op productie draaien die dat in de hand werkt te komen. De dienst lijkt echter nog zoekende in hoe ze dat in de praktijk kan vormgeven. (Ambtelijk) opdrachtgevers lijken de voorkeur te geven aan outputsturing omdat dit vertrouwd is en meer houvast geeft.

B8 Aanbevelingen Adviescommissie VTH

De directeurs van de omgevingsdiensten in Gelderland hebben in een gezamenlijke notitie, die ook bestuurlijk is vastgesteld, een reactie gegeven op de aanbevelingen uit de rapportage van de adviescommissie VTH. In ODNL verband wordt samengewerkt aan het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel.

Robuustheid en congruentie met de veiligheidsregio zijn gevoelige thema's voor de ODDV en de andere Gelderse Omgevingsdiensten. Bestuurlijk is voor een model gekozen van een dienst die een

kleinere geografische regio bedient, waar nabijheid is geborgd, en die een relatief breed takenpakket (incl. bouw) uitvoert. Op deze basis is een professionele organisatie neergezet die is geëquipeerd voor de opgaven in de regio, die milieutechnisch relatief gezien minder complex zijn. De gekozen constructie dat complexere zaken worden behandeld door een andere Omgevingsdienst (ODRN) stelt wel eisen aan de onderlinge communicatie. Dit is een aandachtspunt.

C. Ketensamenwerking en Strafrecht

C1 Strafrechtelijke handhaving

De BOA-capaciteit bestaat uit 2 BOA's die samen minimaal 900 uur per jaar voor BOA-taken hebben. Die capaciteit is afgestemd op het werkaanbod en is dus naar het oordeel van de dienst voldoende om de taken uit te kunnen voeren. Naar het oordeel van de visitatiecommissie hoort hierbij een kanttekening zoals gemaakt ten aanzien van het hanteren van de LHS in paragraaf A4 is gedaan.

De daadwerkelijke handhaving blijft wat achter op het landelijk gemiddelde. Het rendement van de handhaving, voor zover daar sprake van kan zijn, is erg laag. Circa 80% van de door de ODDV aangebrachte zaken wordt geseponeerd. Naar het oordeel van de dienst komt dit vooral doordat de aangebrachte zaken onvoldoende opvolging krijgen door de politie en het Openbaar Ministerie. Ook vindt er weinig tot geen terugkoppeling van afloop van zaken door het Openbaar Ministerie aan de ODDV plaats.

C2 Samenspel strafrecht omgevingsdienst/OM/Politie/RIEC

Binnen het Gelders Stelsel heeft de Omgevingsdienst Veluwe-IJssel een coördinerende taak in de strafrechtketen. Periodiek vindt er strategisch, tactisch en operationeel (casus)overleg plaats. Dit functioneert goed en zou een voorbeeld kunnen zijn voor andere omgevingsdiensten. De continuïteit (aanwezigheid van alle deelnemers) binnen het operationele overleg is wel een aandachtspunt. De samenwerking met de politie is per wijkteam verschillend. Rondom ketenhandhaving, met name afvalstromen, wordt goed samengewerkt. De overige zaken zijn vooral adhoc op casusniveau. Verder neemt de ODDV bij verschillende gemeenten deel aan het ondermijningsoverleg.

C3 Samenwerking met veiligheidsregio, waterschap en overige handhavingspartners

De kwaliteit van de samenwerking met regionale en landelijke handhavingspartners is wisselend. Het contact en samenwerking met de veiligheidsregio is op operationeel niveau goed. Met landelijke handhavingspartners wordt vooral projectmatig samengewerkt, maar er is niet echt sprake van afstemming. De regionale en landelijke handhavingspartners worden uitgenodigd voor het regionaal handhavingsoverleg. Medewerkers van de ODDV zien duidelijke meerwaarde in gezamenlijke inspecties met de handhavingspartners.

C4 Ketentoezicht

De Omgevingsdienst Rivierenland voert het ketentoezicht in Gelderland en Overijssel uit. Er bestaat een goede samenwerking met de handhavingpartners bij deze taak. Het proces van ketentoezicht staat vast en de het toezicht richt zich specifiek op afval(stromen). De selectie van ketens (risicovolle reststromen) wordt gemaakt door de strategische milieukamer. Hier wordt op basis van data, informatie en prioriteiten van alle ketenpartners bepaald waar de beschikbare capaciteit op wordt ingezet.

C5 Informatie-uitwisseling en kennisontwikkeling tussen ketenpartners

Het risicomodel van de ODDV is gebaseerd op de informatie van landelijke bronnen waar handhavinginformatie samen komt. De dienst vult zelf niet actief informatie toe aan de systemen, met uitzondering van het BOA-registratiesysteem (BRS) en het Landelijk Asbest Volg Systeem (LAVS). De informatie-uitwisseling tussen de ketenpartners binnen het RIEC informatieplein Oost Nederland is een succes. De ODDV heeft daar op basis van het eigen risicomodel een top 10 lijst van ingebracht. Daaruit zijn een aantal belangrijke zaken opgepakt samen met de handhavingpartners.

D. Onafhankelijkheid

D1 Mandatering

De ODDV is gemandateerd voor het uitvoeren van het volledige basistakenpakket inclusief VTH van bouw- en RO-taken. Het gemandateerde takenpakket is voor elke deelnemer gelijk. Het mandaat bepaalt dat voor politiek-/bestuurlijk gevoelige zaken voorafgaand overleg met het bevoegd gezag dient plaats te vinden. In de regel komt dit erop neer dat het bevoegd gezag wordt geïnformeerd en de dienst het voorstel kan uitvoeren. In enkele tientallen gevallen per jaar is daadwerkelijk voorafgaand overleg nodig met het bevoegd gezag voordat de dienst tot uitvoering kan overgaan.

D2 Afwijking van advies omgevingsdienst

Van afwijking van het advies van de dienst door het bevoegde gezag is hoegenaamd geen sprake. In voorkomende gevallen dat het bevoegde gezag een andere keus wil maken dan is er altijd sprake van overleg. Als het al voorkomt dan gaat het hoofdzakelijk om handhavinggevallen in relatie tot ruimtelijke ordening (lokaal beleid). Landelijke normering vanuit milieuwet- en -regelgeving staat niet ter discussie.

D3 Aandachtsbedrijvenlijst

De ODDV hanteert geen aandachtsbedrijvenlijst voor het reguliere toezicht. Op basis van het risicomodel wordt het toezicht regime per bedrijf bepaald. Voor meldingen van burgers en andere belanghebbenden bij (milieu)calamiteiten heeft de dienst een 24-uurs beschikbaarheid geregeld door middel van een poule van 4 medewerkers. Deze worden gealarmeerd door de regionale meldkamer. Verder is de dienst aangesloten op een regionaal meldingssysteem en daarnaast komen er meldingen direct via mail of telefoon binnen.

D4 Balans tussen onafhankelijkheid en nabijheid

Zowel de deelnemers als de dienst zelf ervaren een goede balans tussen onafhankelijkheid en nabijheid. De uitvoeringsprogramma's worden in samenspraak opgesteld. De uitvoering is transparant, wordt periodiek besproken en er is een stevig mandaat. Doordat de dienst in de uitvoering vooral output gefinancierd is en op enige afstand van de gemeenten staat komt dit wel eens op gespannen voet te staan met het niveau van de dienstverlening aan het bevoegde gezag. Het Gelders Stelsel zorgt voor een schaalniveau dat de nabijheid en borging van capaciteit op de huidige inhoudelijke taken goed faciliteert. Ook in fysieke zin is sprake van nabijheid van de dienst tot de opdrachtgevers, omdat de dienst gebruik maakt van verschillende decentrale locaties bij een aantal grote opdrachtgevers "in huis". De aanstaande verhuizing naar een centrale locatie is weliswaar van meerwaarde voor de onderlinge samenwerking binnen ODDV, maar gaat voor een deel ten koste van deze vorm van nabijheid tot de opdrachtgevers.

E. Prioritering en Uitvoeringsprogramma's

De ODDV werkt met een risicomodel gebaseerd op interne en externe data voor de eigen taakuitvoering. Daarnaast bestaan geen risicomodellen per deelnemer. De intensieve (pluim)veehouderijen in het verzorgingsgebied van de ODDV zorgen wel voor specifiek lokaal beleid wat zijn weerslag heeft op de uitvoering door de ODDV. Binnen de uitvoeringsprogramma's is in beperkte mate capaciteit beschikbaar om nieuwe ontwikkelingen die de uitvoering aangaan te volgen en bij te houden (zie ook B5). De krappe financiering zet ook het kwaliteitsniveau onder druk. Met name bij juridische advisering worden daarom afspraken gemaakt over besteedbare tijd per casus.

F. Governance

De governance van de ODDV is vergelijkbaar met die van andere omgevingsdiensten. Zowel bestuurlijk als ambtelijk zijn er gremia waar bestuurlijke en operationele zaken aan de orde komen. Het bestuur bestaat uit een AB en DB, zij hebben een aparte agenda maar vergaderen wel tegelijkertijd. Daarbij hebben de AB-leden voor zover zij geen zitting hebben in het DB, geen stemrecht in de DB-vergadering. Deze situatie is houdbaar omdat er maar een beperkt aantal deelnemers is. In het (ambtelijk) opdrachtgeversoverleg zijn de 'grote' opdrachtgevers sturend. En omdat de agenda met name wordt bepaald door standpuntbepaling is deelname van de directeur van de omgevingsdienst niet altijd wenselijk. De dienst heeft aangegeven dat er inmiddels een traject is gestart om het opdrachtgeverschap en het opdrachtnemerschap op de diverse niveaus te professionaliseren.

Daarnaast bestaat er een bestuurlijk gremium voor het Gelders Stelsel. Vanuit het lokaal bestuur wordt het Gelders Stelsel omarmd omdat elke omgevingsdienst binnen het stelsel een beperkte omvang heeft en de deelnemer daarmee beter kan sturen op de eigen omgevingsdienst.

De koers van de ODDV voor de komende vijf jaar wordt op het moment van visitatie vormgegeven door de directie samen met het bestuur. Deze bezinning op de koers vindt plaats tegen de achtergrond van een discussie over het bestaansrecht van het Gelders Stelsel. Betrokkenheid van bestuur, ambtelijke opdrachtgevers, (keten)partners en organisatie bij deze koersbepaling is daarom van groot belang.